

АЙЗЪК АЗИМОВ

КОЛКО ИМ Е БИЛО ВЕСЕЛО

Превод от руски: Цвета Пеева, 1965

chitanka.info

Марджи тогава даже го записа в дневника си. На страницата с дата 24 май 2157 година бе написала: „Днес Томи намери истинска книга!“

Това бе много стара книга. Веднъж дядо ѝ беше ѝ разказал, че когато бил малък, неговият дядо му разправил, че имало едно време, когато всички разкази и повести се печатали на хартия.

Те разгръщаха пожълтелите страници и им беше ужасно забавно да четат думи, които стояха на едно място, а не се движеха както обикновено — та вие сами знаете — на екрана. И после, когато обръщаха прочетените страници, същите думи си стояха пак там, както и по-рано, когато за първи път ги четяха.

— Виж ти — рече Томи. — Истинско разточителство! И сигурно са изхвърляли книгите, когато са ги прочитали. А нашият телеекран е прожектирал може би милион книги, но аз за нищо на света няма да го изхвърля.

— Аз също — каза Марджи. Тя беше на единадесет години и бе прочела значително по-малко телекниги от Томи. Той беше тринадесетгодишен.

— Къде я намери? — запита тя.

— У нас, в къщи — той посочи с ръка, без да вдига очи от книгата, защото четенето го бе увлякло. — На тавана.

— А за какво пише?

— За училище.

— За училището? — с презрение рече Марджи. — Че какво може да се пише за него? Ненавиждам училището...

Марджи винаги мразеше училището, а сега повече от всякога. Учителят-автомат ѝ даваше по география контролни след контролни, а Марджи ги пишеше все по-лоши и по-лоши и тогава мама поклати тъжно глава и повика Районния Инспектор.

Той бе мъничък кръгъл човек с червено лице и с цял сандък инструменти с циферблати и жици. Усмихна се на Марджи, даде ѝ ябълка, а после разглоби учителя на части. Марджи се надяваше, че няма да успее да го сглоби отново, но той успя и след час или приблизително толкова учителят беше готов, огромен, черен и гаден, с голям екран, на който ѝ показваше всички уроци и ѝ задаваше въпроси. Екранът не бе най-страшното. Марджи най-много ненавиждаше процепа, където трябваше да пъха домашните и контролните си. Тя

беше длъжна да ги пише с перфораторния код, на който бяха я научили още когато беше шестгодишна, и учителят-автомат в миг определяше бележките ѝ.

Когато привърши работата си, инспекторът се усмихна и погали Марджи по главата. Той каза на майка ѝ: „Момичето не е виновно, мисис Джонс. Изглежда секторът по география е бил малко ускорен. Понякога това се случва. Аз го забавих до нормалното за десетгодишно дете ниво. А общият показател за успеха ѝ е напълно удовлетворителен.“ И той пак погали Марджи по главата.

Марджи беше разочарована. Тя се иадяваше, че ще вземат учителя ѝ на поправка. Веднъж бяха взели учителя на Томи за един месец, защото секторът му по история въобще се беше изключил.

Ето защо тя каза на Томи:

— Че кому е дотрябвало да пише за училището?

Томи я погледна снизходително.

— Защото това не е като нашето училище, глупачке. Тук пише за старото училище, преди много стотици години.

Марджи се почувствува засегната.

— Откъде ще знам какви училища са имали тогава?...

Известно време тя чете чрез рамото му, сетне каза:

— Аха и учител са имали!

— Разбира се, че са имали. Само че това не е бил истински учител, а човек.

— Човек ли? Как може човек да бъде учител?

— Че толкова ли е трудно? Той просто е разказвал на момичетата и момчетата уроците, давал им е домашни, изпитвал ги е.

— Човек не би се справил с това.

— И още как. Баща ми знае не по-малко от учителя.

— Не може да бъде. Човек не може да знае толкова, колкото учителят.

— Да се хванем на бас на каквото искаш, че той знае почти толкова.

Марджи не беше подготвена да спори на тази тема.

— А на мен не би ми се искало у нас в къщи да живее чужд човек — заяви тя.

Томи прихна да се смее.

— Ти нищо не знаеш, Марджи! Учителите не са живеели в домовете на децата. Имало е специално здание и всички деца са ходели там.

— И всички деца са учили едно и също?

— Разбира се, ако са били на едни години.

— А мама казва, че учителят трябва да бъде настроен според ума на всяко момче или момиче и че всяко дете трябва да се учи отделно.

— Значи по онова време не е било така. И ако не ти харесва, можеш да не четеш.

— Не казвам, че не ми харесва — побърза да възрази Марджи. Искаше ѝ се да почете за тези странни училища.

Не бяха прочели и половината, когато майката на Марджи я повика:

— Марджи! Училище!

Марджи се огледа.

— Още мъничко, мамо.

— Веднага — каза мисис Джонс. — Навярно и за Томи е вече време.

Марджи се обърна към Томи.

— Може ли след училище да почета още малко с теб?

— Ще видим — безразлично рече Томи и си тръгна, като си подсвиркваше с прашната стара книга под мишница.

Марджи влезе в училищната стая. Тя бе до спалнята ѝ и учителят-автомат вече беше готов и я чакаше. Той винаги беше готов по едно и също време всеки ден освен събота и неделя, защото мама казваше, че малките момичета се учат по-добре, ако се занимават редовно.

Екранът светеше и на него се появиха думите: „Днес по аритметика ще вземем събиране на правилни дроби. Моля, пусни в процепа домашното, което ти дадох вчера.“

Марджи се подчини с въздишка. Тя си мислеше за старите училища, каквито е имало по времето, когато дядото на дядо ѝ е бил мъничко момче. Всички деца от околността са викали и са се смеели в училищния двор, седели са заедно в класните стаи, а накрая заедно са си тръгвали за вкъщи. Всички са учили едно и също и са могли да си помагат при писането на домашните, да си учат заедно уроците.

И учителите са били хора...

Учителят-автомат пишеше на екрана: „Когато събираме дробите $1/2$ и $1/4$...“

Марджи си мислеше колко трябва да са обичали децата тогава училището. Мислеше си колко им е било весело.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 3 от 1965 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.